

Domestic Music Making and its Instruments: Zpráva z mezinárodní konference hudebních nástrojů v Edinburghu

Daniela Kotašová

semináře
a konference

Domestic Music Making and its Instruments: Report from the Edinburgh International Conference on Musical Instruments

Abstract: June 2022 saw the biennial conference on musical instruments organized by The Galpin Society in association with The University of Edinburgh. The papers presented a wide range of organological topics related to the fields of stringed instruments and especially wind instrument (woodwind and brass). During the conference, various options for the research methodology were presented: from the description of the construction and technical features of the instrument, decoration and design, through archival research, socio-economic aspects of production and trade, to the acoustic properties of the instruments. There was also the topic of the use of social media.

Keywords: Historical musical instruments, Musical instrument research, Conference, The National Museum – Czech Museum of Music, The Galpin Society, The University of Edinburgh

Město Edinburgh je pro hudební organologii pozoruhodné nejen proto, že se zde nachází významná sbírka historických hudebních nástrojů, která je pod správou University Edinburgh, ale mimořádný je rovněž průkopnický výzkum nástrojů v rámci doktorského studia na této univerzitě. Není proto náhoda, že se letos ve skotské metropoli konala mezinárodní bienální konference Galpinovy společnosti, která byla založena v roce 1946 jako vzpomínka na kanovníka Francise W. Galpina (1858–1945). Oblíbený farář se celý život zajímal o studium, sbírání, hru i výrobu hudebních nástrojů. Jeho nadšení se odráží v širokém záběru Galpinovy společnosti, jejímž cílem je propagovat studium všech nástrojových druhů.

Během pracovně nabitých čtyř dnů od čtvrtka 23. 6. do neděle 26. 6. 2022 se v Edinburghu sešli specialisté z řad muzejních pracovníků, praktických hudebníků, stejně tak i restaurátorů, konzervátorů a dalších odborníků i nadšenců. Konference se konala v St Cecilia's Hall

v Edinburghu, nejstarší koncertní síni ve Skotsku a druhé nejstarší na britských ostrovech.

Na hlavním zasedání s tématem „Domestic Music Making and its Instruments“ od čtvrtka do soboty bylo předneseno celkem 44 příspěvků, které představili odborníci z Austrálie, Rakouska, Belgie, Francie, Německa, Japonska, Slovenska, Španělska, Švédska, Švýcarska, Velké Británie a USA. Prezentace pokryly širokou škálu hudebně organologických témat z oboru strunných klávesových nástrojů, smyčcových, drnkacích a zejména dřevěných dechových a nátrubkových nástrojů. Byly představeny pestré možnosti metodiky výzkumu: od popisu konstrukce a technických znaků nástroje, různých aspektů dekorace a designu, přes archivní, resp. biografický výzkum výrobců nebo firem až po akustické vlastnosti nástrojů. Osobně mě nejvíce zaujaly sekce věnované interpretaci ikonografických a písemných pramenů. Stejně tak i možnosti metodiky organologického výzkumu uplatňující

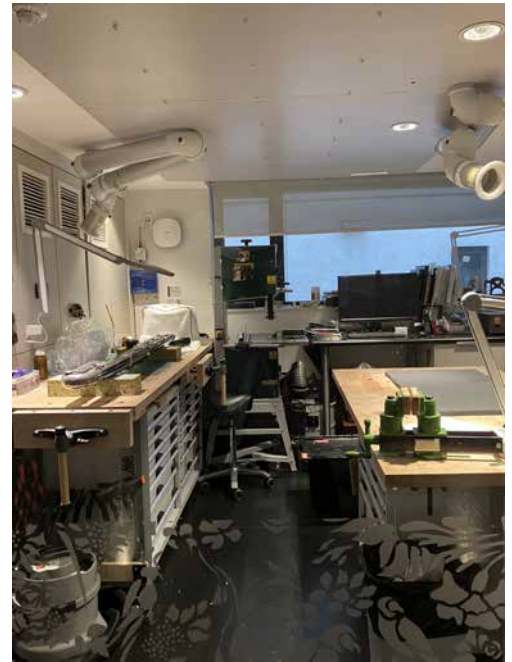
**Mgr. Daniela Kotašová,
Ph.D.**
České muzeum hudby
Národní muzeum
daniela.kotasova@nm.cz

Prezentace Sabine Klaus, kurátorky dechových nástrojů v National Music Museum Vermillion a profesorky hudby na University of South Dakota ve Vermillionu. Foto: Daniela Kotašová, 2022.

Thilo Hirsch, absolvent Schola Cantorum Basiliensis a muzikologie na univerzitě v Bernu, jako jeden z více účastníků doprovodil svou prezentaci krátkou ukázkou na repliku historického nástroje. Foto: Daniela Kotašová, 2022.

Tony George, profesor hry na ofikleidu a serpent na Královské konzervatoři ve Skotsku, představuje hru na hluboké žestové nástroje, včetně kontrabasového serpentu, zvaného „Anakonda“. Foto: Daniela Kotašová, 2022.

*Interiér St Cecilia's Hall v Edinburghu – pohled do nejstarší koncertní síně ve Skotsku, jejíž rekonstrukce proběhla v roce 2017.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*

*„Průhledný“ restaurátorský ateliér umožňující návštěvníkům sledovat průběh a techniky dlouhodobějšího restaurování historických nástrojů.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*

*Představení nástrojů z univerzitní sbírky: skotský mistr ve hře na housle Tim MacDonald prezentuje housle a fiddles, včetně houslí bez lubů – „Bassano“ a výběr nedávno získaných nástrojů skotských výrobců do muzejní sbírky.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*

*Skotský dudák v ulicích města Edinburgh.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*

1 Celý program, včetně anotací k prezentacím a biografickým údajům o přednášejících, jsou dostupné online na adrese <http://www.euchmi.ed.ac.uk/gxtpt.html> a <http://www.euchmi.ed.ac.uk/igxtta.html> [1. 7. 2022].

širokou škálu sociálních médií. Nechyběla ani témata zaměřená na socioekonomické a kulturní aspekty výroby a obchodu s nástroji, stejně jako otázky restaurování historických hudebních nástrojů.¹ Na základě zaslanych přihlášek provedl organizační výbor konference užší finální výběr řečníků. Proto mezi účastníky vznikla různorodá skladba národností

i věku, což vedlo k podnětné diskusi. Studentům a organologům mladším 25 let byla nabídnuta možnost zúčastnit se ceny za debutovou práci, která spočívá v prezentaci výsledků své činnosti na konferenci Galpinovy společnosti („Galpin Society Debut Paper Award 2022“). Jednotlivé přednášky byly rozděleny do 12 sekcí, které byly vždy tematicky

soustředěny na určitou nástrojovou skupinu. Moje prezentace o harfách českého výrobce Aloise Červenky se konala v sobotu odpoledne a spadala do úseku drnkacích chordofonů. Někteří mluvčí využili audiovizuální materiál nebo dokonce ukázky na skutečné nástroje. Formáty příspěvků s krátkou a dlouhou minutáží (10 a 20 minut) umožnily předvést nejnovější výsledky své práce většímu počtu badatelů a dodaly tak programu větší flexibilitu a rozmanitost. Většina přednášek byla kvalitní a prezentována poutavým způsobem. Každý den byla do programu konference zařazena krátká „demonstration session“, která představila vybrané nástroje z univerzitní sbírky: skotský mistr zahrál na housle skotských nástrojařů, profesor ofikleidy a serpentu na Royal Conservatoire of Scotland demonstroval kontrabasový serpent zvaný „Anakonda“ a v sobotu byla provedena ukázka na vybrané strunné klávesové nástroje. Velký obdiv, a především poděkování patří organizačnímu výboru konference, v čele s panem Arnoldem Meyersem, předsedou The Galpin Society, za dokonalý komunikační a logistický servis, započatý již několik měsíců před začátkem

konference, a za udržení nabitého programu se všemi technickými záležitostmi. Pro mnohé účastníky byla konference navíc první příležitostí navštívit nedávno zrekonstruovanou muzejní galerii v St Cecilia's Hall, kde se nachází univerzitní centrum hudebních nástrojů. Přestože je expozice limitována omezením historické budovy, nabízí bezpečné prostředí pro cenné sbírkové předměty, stejně tak i vhodnou dostupnost pro veřejnost. Součástí nově přestavěného muzea z roku 2017 jsou čtyři muzejní galerie, vzdělávací místnosti a již jmenovaná koncertní síň z 18. století, která splňuje všechny předpoklady pro hru na nástroje z univerzitní kolekce. Mě upoutala „průhledná“, resp. prosklená konzervátorská dílna, umožňující návštěvníkům sledovat v reálném čase průběh a techniky dlouhodobějšího restaurování historických nástrojů. Jistě není bez zajímavosti, že vstupné je do všech národních muzeí a galerií Británie zdarma. Poslední den setkání – v neděli 26. června – byla zorganizována exkurze autokarem do města Kilmarnock v jihozápadní části Skotska. V menším městečku byl navštíven Dick Institute, kde je dočasně

*Edinburgh – The Royal Mile.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*

*Edinburgh – pohled od
Waverley Bridge. Foto:
Daniela Kotašová, 2022.*

uložena pozoruhodná sbírka hudebních nástrojů z Dean Castle po dobu rekonstrukce hradu. Kurátoři místní sbírky nám umožnili mimořádný přístup do institutu, abychom si prohlédli cennou kolekci strunných a dechových hudebních nástrojů. V odpoledních hodinách jsme využili možnost prohlídky venkovského parku v okolí děkanského zámku.

Během několikadenní konference se konaly také přestávky na kávu, které byly výbornou příležitostí k setkání a navázání kontaktů s novými či „starými“ známými kolegy. Vrcholem společného setkání byl večerní banket v prostorách Pollock Halls Edinburgh. Zde se konalo mimo jiné vyhlášení a předání již zmíněné ceny pro studenty a mladé organology, kterou v letošním roce vyhrála doktorandka

z Austrálie se specializací na historické strunné klávesové nástroje.

Navzdory pověsti Edinburghu jako chladného, deštivého města, bylo velmi pěkné a slunné počasí, což vybízelo k večerním procházkám. Ještě dlouho po dvaadvacáté hodině bylo nebe nad Edinburghem jasné díky letnímu období a umožnilo průzkum genia loci s ikonickými památkami, úzkými uličkami a malebnými zákoutími hlavního města Skotska. Svou účast na této konferenci považuji za skvělou příležitost k prezentaci části české sbírky hudebních nástrojů, která měla mezi západoevropskými účastníky konference velký ohlas. Domnívám se, že stejně jako já, tak také většina přednášejících odjížděla z Edinburghu plna entuziasmu z velmi inspirujícího setkání.

*Pohled na St Giles' Cathedral z High Street v Edinburghu.
Foto: Daniela Kotašová, 2022.*